

Chyba v politice českého národa.

(Argus.)

II.

Chicago, 25. března.

Mnoho nejpřednějších zástupců národa českého poukázalo dříve ve sněmovnách a dříve před voliči svými ve schůzích na jisté směry v německém lidu Rakouska, jež "Národní Listy" vyznačily docela správně tímto způsobem:

"Německý lid říše rakouské jest nyní veden jednateli politiky všenecké. Jeho snahy nepopíratelně čelí na rozbítí Rakouska a na zřízení takového útvaru středoevropského, v němž by velká část posavadní říše rakouské byla připojitána k nové veliké většině německé, tak aby svými známými prostředky buď pohltila nebo vyhladila v ní znenáhla všechno, co není v ní německé, hlavně ovšem národ český."

Zcela dobře, o tom nemůže být sporu, a také to není vůbec nic nového, an to tak celá žurnalistika a všechna veřejnost všech Němců dříve skrytě a nyní bez okolků zřejmě hlásaly a hlásají; leč ono z toho vyplývá také ještě něco jiného, než pouhý ten fakt, něco takového, nač bylo v Čechách dosud zapomináno, ačkoliv to mělo být již dávno takřka hlavním kompasem veškeré politiky českého národa. Budu hledět to naznačiti.

Není to velevýznamnou a důležitou okolností, když všechny rakouské vlády nyní již tak zvané "konstituční éry" té říše, ano když i sám císař rakouský, tím všeneckým snahám rakouských Němců vlády všemožně nadřizovali a nadřizují? Napadlo již kdy zástupcům českého národa pozastaviti se nad tou neslýchanou zvláštností, že vládu krávy i samo členstvo císařské rodiny rakouského státu upravují záměrně cestu protirakouským směrům a že činí vše možné aby jim zjednaly čas a prostředky? Všechny rakouské vlády bez rozdílu takřka záměrně měly a mají vše, co by v něm sílilo národnost českou, ať tato nalezá se celá uvnitř državy rakouských panovníků — vedle toho ale právě tak nadřizovaly a nadřizují nejenom Němcům na Severu, nýbrž také Italům na Jihu, ač oba tyto živly národní mají svůj hlavní peň v příbuzných státech sousedních: co pak to znamená? Nic jiného, než že sama koruna "Rakouska" vlády ty dosazující, onu svou vlastní vůli nepokládá za žádný svůj cíl, nýbrž toliko za dočasný prostředek cílů jiných, jež klade nad Rakousko a do nichž se existence českého národa nebo českého státu vůbec nehodí.

V takovém pádu však byla a jest česká politika v Rakousku chybou, jelikož usiluje, aby hrozbou nebo prosbou rakouský císař byl donucen k spáse té jeho říše před pohlcením se strany oněch dvou jmenovaných sousedů. Tím se jeví národ český rakouštějším než samy rakouské vlády a než sama rakouská dynastie, z čehož vyplývá, že pokládá svou existenci bez Rakouska za nemožnou a že tedy jest vlastně otrokem té říše za všech podmínek. Proč pak by mu tedy bylo v něm povolováno, třeba se to týkalo jeho nepřirozenějších práv, když sám hlásá, že bez Rakouska toho by na tom byl ještě háfe a nebo žeby vůbec musel zahynouti?

Směřují-li Němci rakouští při blahovůli svého císaře do "Všenecké mecka", a Italové rakouští při téže blahovůli rakouského potentáta do Všeitalska, by tam za sebou táhli všemožné houfy okolních Slovanů co ukofistěné otroky: tuť jest přede svrchovaně na čase, by si národ český hleděl vypátrati a pojistiti nad hlavou střechu ujno pro případ uskutečňování oněch německých a italských snů. Tou-

hy Němcův a Italův rakouských jsou protiventvím toužení Rusův a Francouzův — národ český by měl tudíž zcela odhodlaně a mužně odhoditi každý špendlík své zvané "loyalnosti" k Rakousku, nad nímž zřejmě láme hůl i sám rakouský císař, a měl by se směle dovolávat povinné ochrany proti "Všenecku" a "Všeitalii" u Rusů a Francouzů. Spoléhati se tu — dle oblíbených hesel — jen na "svépomoc" a na pouhou "vlastní sílu", se mi zdá skoro holou pošetilostí. Dokud se toto nestane, a dokud budou Čeští dávat na jevo tak úzkostlivou bedlivost aby "Rakousko" se spasilo před úklady rakouských vládních a rakouských císařů, dotud budou jeho otroky, a dotud se bude jejich spravedlivé svaté věci každý německo-židovský burš směle posmívati.

Taková politika česká, která má účel udržeti Rakousko za každou cenu z bázně před všeneckou záplavou, jest chybou — a právě v tom se mi také zdá ležeti příčina, proč tam jest z ubohého lidu českého žďmáno tolik hrozných obětí, by se ono "Rakousko" udrželo, ač nemá pro národ náš rozhodně žádné ceny. Když již ani rakouské vlády a sami rakouští císařové o existenci toho útvaru nestojí, nadřizující elementům za hranice šilhajícím, měli by

ti německým surovostem odhodlání rakouské myšlenky a Evropu tím nutit aby tam konečně udělala lepší pořádek? Trpělivě čekání, až by Francouzi neb Rusové Slovanův rakouské k rozbíjení toho žaláře jejich cestou občanské války ryznali, by bylo zpozdilstvím, protože by to trvalo ještě hodně dlouho, mezi čimž by se ty mocnosti staraly více o tulleně, severní točnu a celého světa "pohany" než o české mučedníky evropských zájmů a bezpečnosti svobody francouzského národa.

Smělá, odhodlaná výpověď česká rakouskému státu by měla za následek nutnost neodkladného řešení otázky evropské, na místo řešení otázek jiných, což by všem bédám a útrapám Slovanů rakouských učinilo pro vždy rázný konec. Jak nyní se věci mají, slouží Rakousko pouze pro blahobyť Maďarů a Němců při soustavném ožebračování Slovanů, zvláště Čechů.

Což by se mohlo Německo vůbec vyhnouti nutnosti podřídit své choutky spravedlnosti a právu, když by se o ně rakouští Slované tak přihlásili? Vždyť by v tom pádu bylo zbaveno celé váhy svého spojenství s Rakouskem, kdežto bez pomoci armády toho státu by stáli zde páni Němci takřka osamoceni naproti hrozně síle všech rozhořčených národů neně-

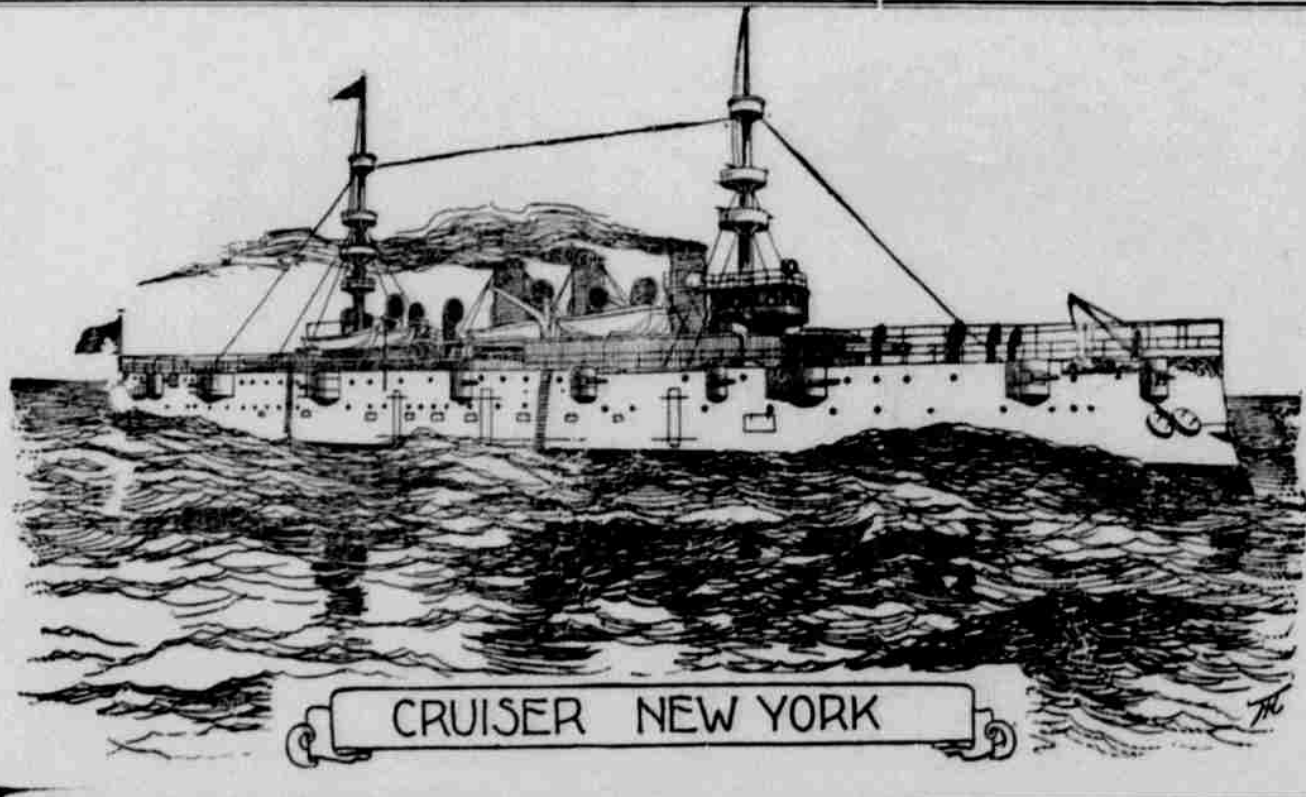
vati a nač čekati? Vždyť jest Rakousko státem, který může býti jedině při hrozných obětích a při děsné bídě národů jeho slovan-ských udržován, aniž by vůbec poskytoval jakousi naději, že by to kdy pod jeho žezlem mohlo býti lepším! Proč tedy má býti udržována ta agonie bez míry do nekonečna? Čím dříve by to tam vzalo za své, tím lépe by bylo Rakoušanům i Evropanům vůbec — arcíže kromě Němců, kteří jedině v tom bídném živoření italských národů slovan-ských musí spatřovati svoji politickou sílu a národohospodářskou spásu.

Věznění a smrt Marie Antoinetty

Badatel G. Lenotre získal sobě již vydáním celé řady zajímavých prací z dějin francouzské revoluce nepopíratelných zásluh svým snažením, aby dopátral se čistě lidského citění, i v časech tehdejších krvavých orgií, jež ze zpráv současníků Robespiera, Dantona a Marata vyvěsti lze a dovoditi z toho, že i odpůrcové království cítili soustrast s vězněnou královskou rodinou, jež propadla smrti. Vysoce zajímavou v tomto ohledu jest tedy kniha jmenovaného dějepisce, jež vyšla nákladem Perrina pod názvem: "Marie-Antoinette, la captive et la mort", která různé novosti a zajímavosti o po-

okamžik neztratila trpělivosti.

Očiti svědkové vypráví o jejich slzách, nezměrném bolu, který se jí zmocnil při zprávě o smrti jejího manžela a při loučení se se svým synem. Jednohlasným jest uznání jejího důstojného chování a mluvy. Nikdo jí nevyštěl, že by se byla kdy dala uchvátiti hněvem a, že by jen jediným trpkým slovem vyčetla, co jí v duši háralo, těm, kteří se na ní provinili. V jejím statečném chování vedle její víry sílilo jí přesvědčení, a to po popravě samého krále, že Rakousko jí neopustí a že republika nemůže chovati nějakých zájmů na její smrti. Proto stále a stále se ptala službu konajících městských gardistů, o nichž se domýšlela, že k nim může míti důvěru, s bojácnou naléhavostí na zprávy z cizozemí. Myslela, že o jejím osudu dojde aspoň ku diplomatickému vyjednávání, které skončí obapolným dohodnutím. Dokud uvězněna byla v Templu, byl jí tento stav aspoň trochu snesitelným, melať u sebe svou dceru a princeznu Alžbětu. Právě mučednictví podstoupiti musela teprve v noci ze druhého na třetí srpna 1793, kdy tato královská trpitelka byla převezena do Conciergerie. Služka ve jmenovaném vězení, z něhož všicki šmahem byli popravováni, Rosalie Laorriere líčí následovně tento památný výjev: "Bylo kolem třetí hodiny po půl noci. Domovnice soudního paláce a já očekávaly jsme oběť; bylo k udušení horko a krápěje potu, jako bohatý hrách perly se na úběli obličej královny a ona si je stírala kapesním šátkem. Chudoba a prázdnota světnice, která jí byla přikázána, jí přímo zděsily." První strážcové její v tomto vězení chovali se dle všeho ku nešťastné královně soucivně a uctivě, avšak, po odkrytí "karaňátového" spiknutí, byl domovník nahrazen jiným, hrubým chlapem a tomu byly dány ty nejpřísnější rozkazy. Nový hlídač, jménem Bault, byl svým životem zodpověden za královnu, on samojediný měl klíče vězení v opatrování, ale směl pouze v průvodu důstojníka a brigádera četnictva ke královně vstoupiti. Zvláštní stráž byla postavena v malém dvoře ženského vězení a ta nízkým oknem královniny komůrky musila tuto pozorovati. Královna zbavena byla i toho nejnutnějšího, neměla ani skříň, ba ani zavazadla pro hrstku prádla, které za ní bylo zasláno a výše jmenovaná Rosalie se nad ní ustrnula a půjčila jí papírovou škatuli! Dále zaopatřilo toto dobrosrdčné děvče královně malé zrcátko, které koupilo na nábežní u kramáře za 25 sousů! Lampu, nebo pochoďeň míti, bylo královně zakázáno a po tmě musila se ubírat na lůžko. Největší bolest však jí způsobilo, že jí vzata byla vůbec veškerá možnost zabývat se ručními pracemi, čimž trapně prodlužovala se doba úzkosti a čekání. Hoře, zkažený vzduch a nedostatek pohybu zničily konečně královnino zdraví. Chrčení krve se dostavilo, o čemž však mimo odané služby po přání královnině nikdo nevěděl. V tomto nezdrazném vězení, kde v srpnu bylo k udušení horko, bylo v říjnu mrazivě vlhko. Aby ubohou nemocnou aspoň trochu zahřála, nosila Rosalie Lamorriere noční kabátec královnin a nákrčník k domovníkovi, kde je na kamech ohřívána a běžíc, sotva dechu popadala, je zpět odnášela. Vzdor všem těmto útrapám zůstala Marie Antoinetta tak obdivuhodně nezdravou, že obdivem naplnila jí k smrti nenávidějící posluhačstvo, které její soudní při bylo přítomno, aby se na její hrůze a strachu pášlo. Když však byla přivedena na popraviště, byla, jak pan Lenotre vypráví, již jen svým vlastním stínem.

CRUISER NEW YORK

mu i Češové dáti svíčičku na rakev a potom klidně čekati, ať by si Pangermáni pro ně přišli. Byla by to pak zajisté v Evropě krásná "mela" — však bití by dostali na každý pád Němci, tak že by jim na dlouho zašla chuť na nové přepady pokojných sousedů!

Lid český vůbec chybuje také v tom, že svoje oprávněné pretence na pevnině evropské sám dobrovolně v přílišné skromnosti a nesmělosti staví a že každou výhodu požadavkům svých práv považuje, takřka všude za pouhé dobrodíní neb za jakousi almužnu. Přílišná skromnost — říkává se — jest hloupostí. Ono to s českým národem dokonce nevypadá v Evropě tak zle, však musíme objevení konečně dostatečnou smelost a hlásiti se o svá práva také jinak než pouhou suplikou k trůnu svých žezníků. Neb což není zjevným, že rovnováha evropských sil existenci českého národa potřebuje a že by vlastně musela jej z pouhé nutnosti své vlastní křísiti, když by umdlával? Dokud se však Češové dobrovolně nechávají vysávat a dokud trpí dobrovolně neslýchanou v Čechách bídu pro výkrm svých sužovatelů, nezbudí žádnou takovou pomoc odjinud, jak se dostává jinde jiným za slabších poměrů Francouzům nemůže a nesmí býti lhostejným pád české národnosti, protože by po germanisaci Čech, a tím Rakouska i Balkánu, sklesli v moci na pouhého svázance německých císařů, třeba by Rusko zapomělo na svoje Slovanství. Faleš na nich tedy nevybíhati ochranu pro-

meckých celé Evropy! Německo by se tu neopovážilo vstoupiti do zoufalé války, nýbrž podrobilo by se každému diktatu těch ostatních mocí evropských a nechalo by se vnutiti do přirozených hranic svých skutečných práv. Kdyby slovanští národové Rakouska odhodlaně dali světu na srozuměnou, že na žádný pád nedají své syny zabíjeti pod praporem tak zvaného "trojpolku" ve prospěch zájmů germánských — co pak by tu ta ubohá na všechny čtyry chromá "sila" mohla dělati? Ono jest vůbec zločinem, že se to již dávno nestalo, protože tím celá sta milionů lidstva jsou držána v hrozné bídě následkem ohromného militarismu. Jen slovanští národové Rakouska a Balkánu to mají v moci, hlavně ale národ český co ze všech nejsilnější a nejkrasnější, by se kolo evropského pořádku konečně hnulo v před. Proč tedy váhat přihnati věc na takové rozhodné konce bez vůle nebo nevěle ostatní sobecké Evropy, která zatím kutí dobro svých židovsko-obchodnických zájmů při nechávání chlácholných Slovanů Rakouska v bídě a hladu?

Kdyby se v tom ohledu na Rusko a francouzskou diplomacii z autoritativních míst národa českého zakročilo, bez ohledu, zda-li se to komu v Rakousku líbí nebo nelíbí, ta diplomacie dvojspolková by se nikdy neodhodlala pokřičiti snad pouze rameny a nechati propadati Rakousko germanisaci, protože by tato znamenala zkázu váhy jejich velitelů. Proč tedy váhat? Čeho se obá-

vaze Ludvíka XVI. vypráví a mnohé objasňuje, co temným zůstávalo v dramate roku 1792. Dle vyprávování Lenotre-a zůstával král stále stejně lhostejným. Svůj dobrosrdčný hlasitý smích král zachoval a očiti svědek vypravuje, jak vyskal, směje se, když se valilo kamení z domu, který naproti Templu (vězení Ludvíka XVI.) byl bořen. Rovněž tak se smál, když jemu bylo oznámeno, že národní shromáždění se usneslo, rozbořiti pevnost, která se nepřátelům vzdala. "To jest veliký, avšak příliš odvážlivý čin," tak pravil, směje se. Stále se zabýval zeměpisem a i dauphina (prince) v té vědě vyučoval a s princeznou Alžbětou hrál často v šachy. Viděl-li střežící jej národní gardisty hráti "domino", vzal jim kameny a se zvláštní zručností zbudoval z nich malou budovu. Byl znám co velice zručný muž. Nikdy nikdo na něm nespozoroval rozčilení, nebo nepokoj, což jedni vykládali za klid filosofa, jiní za nedostatek vnímavosti. Sotva že se odstrojil, usnul ihned tvrdě a počal chrápati. Obhájce králov, Malsherbes, doznal, že se jemu nepodařilo upoutati pozornost královu tak, aby se aspoň trochu se svým procesem zabýval. Ba i když krále odvedli od jeho rodiny, zachoval též duševní klid. S určitostí tedy tvrditi lze, že duševních muk po čas svého zajetí netrpěl. Tím hroznější byl los, jenž byl usouzen Marii Antoinettě. Jsouc dcerou Marie Terezie, byla svou pýchou známa, avšak po celý čas jejího zápasu se smrtí ani na